

Szikrák és repeszek

(aforizmák)*

1.

* Forbáth Imre csehül írt, s itt Tóth László fordításában közölt aforizmáit kurzívval jelöljük.

Papírkosár – a kezdő író legjobb barátja.

Az első verseink – hormonális zavaraink megnyilvánulásai.

Szabályos ritmusért nem írok verset. Szőnyeget porolok.

Könnyebb néha száz verset írni, mint elolvasni.

A cukorbeteg verset nem [az] inzulin gyógyítja – csak a diéta.

A cím része a versnek; feje, nem a kalapja.

Nagy tartalom nagy verset kíván, nem hosszút.

A verslábaknak is lehet tyúkszemük.

Hosszú vers – kapkodó lélegzettel: asztmatikus költészet.

Rossz versekkel alszik el; reggel hányingere van.

A vers nem karácsonyfa, hogy teleaggassuk díszekkel.

A véznácska versnek hiába tömöd ki a vállát.

A háztetőn macska nyávog a holdra. Bent a házban ugyanezt teszi a költő.

Termékeny költőről beszélnek. De hát mi a költő – háziyúl?

Korán jelentkezett. Annál később ismerték el.

Ez a költő olyan, mint Pán, aki elvesztette a sípját, vagy Bakkhosz üres üveggel a kezében.

A forradalmár költőnek nem kell úgy kiabálnia, mint a vásári kikiáltónak.

Írnék egy absztrakt verset absztrakt tollal és absztrakt papíron.

Egyetlen könyvet írni,¹ s hívjanak Bezručnak.

Ötször átírta a versét. Hiba volt. Elég lett volna négyszer.

Nem közölték a versem. Ezért mint hirdetést adtam fel.

Goethe azt állította, hogy úgy írta a verseit, mint a holdkóros. Én leestem volna a tetőről.

Kitelepítették a Parnasszusról, ahol túl nagy lakása volt.

Tanácskoztak a halhatatlanok, ahol a leghalhatatlanabb elnökölt.

Szatírárt kívánsz? Írj, öcsém, magadról.

Kritikus szerzőt dicsér, szerző kritikust – olvasó nem olvas.

Sokszor az a benyomásom, hogy mindenki ír és senki sem olvas.

Gyors fejlődés: tegnap fiatal tehetség volt, ma ösztöndíjas.

Az elő- s az utószó mesteri. Ami közben van, elhanyagolható.

Könyvedben baj van a pozitív hőssel. Unatkozik.

Hagyd már végre a hőszöveget járni a saját lábain!

Jól figyelj, amikor a költő hallgat, lehet, a legjobb művét alkotja épp.

Hány hajszál takar el kopaszságot?! Hány vers tehetségtelenséget?!

A tehetségtelenség nem enyhítő körülmény.

A legnehezebb hallgatni, ha nincs mondanivalód.

Plagizálj úgy, hogy az apja ne ismerje föl a fiát.

A por, melyet fölver, végül teljesen betakarja.

A humorista írt egy szomorú elbeszélést. Mindenki nevetett, ő sírt.

1 Az utalás a 20. századi cseh költészet klasszikusára, a Petr Bezruč álnevet fölvevő Vladimír Vašekra vonatkozik, aki hosszú életében csupán egyetlen – harminc- és negyvenéves kora között írt – verseskötetet adott ki.

Orpheusz visszatért az alvilágból, és elszámolta az útiköltségét.

A költő, aki sosem járt még az alvilágban, csak kispolgár. Orpheusz álarcban.

Az elkészült mű önálló életbe kezd. Ha csak nem halva született.

Bölcs szerző mindjárt a második: javított kiadás számára írja a művét.

Bizonyos körülmények között alkotni csak határsértéssel lehetséges.

Nem kívánok ministrálni ott, ahol a művészet papjai celebrálnak.

Kínos dolog, ha a költőnek mentegetőznie kell a tehetsége miatt.

Azt mondják, csillag voltam a költészet egén, ám azután eltűntem az avantgar-dizmus csillagködeiben.

Milyen szép is lehetne a szépirodalom írók és kritikusok nélkül!

Ütközött a mű a kritikussal – ez vajon munkahelyi balesetnek számít?

Inkább egészben nyelem le a tojást, csak hogy ne foghassák rám, hogy formabontó vagyok.

A forma lehet a tartalom halotti inge.

Azt állítani, hogy az alkoholizmus hozzájárul a zsenialitáshoz, annyi, mint azt állítani, hogy többet lát, aki kettőt lát.

Panaszkodott, hogy nem értjük. Ezt érthetően mondta.

Sok írásműben a szerelem szerepe, mint egérfogóban a szalonnáé.

A bestselleríró olyan varga, aki százlábúnak varr cipőt.

Rossz műben csak hazudni lehet.

Álmatlanságtól szenved, amire megfelelő olvasmányt keresett a könyvtárban; nem volt nehéz eleget tenni a kívánságának.

Van olvasó, aki mint a porszívó, magába szív minden szemetet.

A mai mecénás nem verseket – kimutatásokat olvas.

A sikert biztosítandó, összekötötte a könnyzacskót a pénzes zacskóval.

Törődni valakivel – egy dolog. Utcát elnevezni róla – egy másik.

Vannak művek, melyeket kritizálni: gólt löni üres kapuba.

Haptákban állva is lehet, bár nehéz verset írni.

A szerkesztő versemet teletűzdelt írásjelekkel. Ajánlom, hogy a jövőben hagyja ki a szöveget. Marad az ő interpunkció-alkotása.

A mesterhez tanácsért fordulj, ne protekcióért!

Jó író, aki abbahagyja, ahol mások folytatnák, és folytatja, ahol mások abbahagynák.

Állandóan a mesterét követte, ezért mindig csak a hátát látta.

Olykor csak a plágium által ismerjük meg a mestert.

A te fejed teljesen elveszne az ő méretes sapkájában. Ne akard hát utánozni őt.

Van életrajzíró, aki a legsoványabb adatoktól is meghízik.

A. fiatalon meghalt, alig néhány oldal maradt utána. B. hosszú életű volt, oldalak ezreit írta tele A.-ról.

Némelyik kritikus mint a légy: rászáll művedre és bepiszkítja.

Kegyetlenség a kritikustól megkövetelni a mű ismeretét. Megkötné a kezét.

Könnyebb a kritikust leütni, mint kritikáját megcáfolni.

Teljes az egyetértés köztünk: nem kedvelem a mentoraimat, s ők sem engem.

A jövő számára írni: levelet feladni cím nélkül.

A formát elődeinktől örököltük – a tartalom felől MI döntünk.

Panaszkodik, hogy nem ismeri a saját kora. Ő ismeri a korát?

Jobb a hagyomány szakálla, mint némely újjító álszakálla.

A hasonlatot megtalálni kell, nem kitalálni.

Kificamítja a vers csuklóját, ki a kezével szaval.

A művészet előtt hajts fejet, ne a csinovnyikjai előtt.

A fossziliának nem feltétlenül kell több ezer évesnek lennie. Gyakran ötven év is elég hozzá.

Az öreg halász és a tenger véleményezésével a jeles ichtyológust és oceanográfust, Hering professzort bízták meg.

A Cseresznyés kert előadásáról szóló kritikát megbízható zöltség- és gyümölcsstermesztőnk, Karfiol elvtárs írta.

Igen, ismerem Tolsztojt: a főszerepet Katherine Hepburn játszotta.

A szomszédasszonyom a zongoráján most áll bosszút Chopin korai haláláért és Beethoven süketiségéért.

Megelőzte Schubertet. Csupa befejezetlent hagyott maga után.

Libákat tömnek úgy, mint ahogy olykor a naiv közönséget: torkába gyömöszölik a kultúrát.

Raffaello, ha kéz nélkül születik, a lábával is festett volna. N.-nek van keze, mégis – úgy tűnik – a lábával fest.

Courbet képein szívesen festett teheneket. Talán ezért haragudtak rá a marhák.

Isten minden oldalról egyszerre látja a dolgokat. Isten kubista.

Egy ecsetvonással több, s a mestermű giccsé válhat.

Vannak zseniális giccsfestők – és tehetségtelen géniuszok.

Miért legyen a festő szerényebb, mint a modellje?

A kiállítás a pókháló – a festő a pók – a néző a légy.

A művészet virágai nem melegházban nőnek.

Imitálja a természetet. Hiszen őt is csak imitálta a természet.

Kozmetikus szépít, nem a költő.

Szép, mert nekem tetszik: a kultusz esztétikája.

Leszidja a tájat is, ha nem felel meg esztétikai nézeteinek.

Mi a mérték értéke? Ez az érték mértékétől függ.

2.

ÉN az egyéni koordinátarendszer közepe. Nullával jelölendő.

Az ember tragédiája akkor kezdődött, mikor először mutatott büszkén önmagára: ÉN.

Hogyhogy nem félnek az élők?! Hisz a halottak óriási többségben vannak!

Örökké fog élni. A halál ti. megkóstolja, és kiköpi.

A halálnál sokkal szomorúbb túlélni önmagunkat.

A halál mindent eltöröl, csak az igazság marad. Töröld el az igazságot, marad a hulla.

A legszebb nekrológus sem hosszabbítja meg az életet.

Az utolsó szó jogán tiltakozz a gyászbeszédek ellen koporsód fölött.

Az általános hallgatásban az ő hallgatása volt a lehangosabb.

Több a szélmalom – kevesebb a Don Quijote.

Jajkiáltás a bolondokházából: segítség, örültek kezébe estem!

Ezer éjszakán át mesélt neki. Amikor a mese véget ért, beadta a válókeresetet.

Nem ismeri az óceánt, aki sosem volt még tengeri beteg.

A vándorfilozófust tanítványaival rablóbanda fenyegette.

– Mit tegyünk, mester, mit tegyünk?

– Harminchárom lehetőség van – mondotta a bölcs. – De a legjobb lesz... elfutni.

– *Milyen a tenger, mester, ó, milyen?* – kérdezték a tanítványok.

– *Vizes* – válaszolta a bölcs –, *s talán nedves is.*

Hogy állíthatja ezt, hiszen nem volt jelen? – Éppen azért, felelte a bölcs.

Nem pofozhatom fel – visszaélne a bizalmammal.

Félek a szónoktól, aki halkán kezdi: ordításhoz gyűjti az erőt.

A béke hatalmasat üvöltve rontott rá a gyanútlan agresszorra.

A tekintély hangja: hallgass, ha velem beszélsz!

A légyzümmögés bosszantotta fel, nem a tigrisek üvöltése.

Álmában beszél – végre szóhoz jutott!

Aktatáskával – valaki. Anélkül – senki.

A bürokrata halála után mollyá változik. Továbbra is papirost pusztít.

A bürokrata pontot tesz az emberek után is.

Elhiszem, hogy volt. Hihetetlen, hogy még van.

A tisztelői nélkül olyan, mint a tábornok katonazene nélkül.

A legtöbbet az beszél a sorsról, aki nem tudott úrrá lenni a sajátján.

Téglák hullanak a fejére a falról, melyet egykor segített építeni.

Egyiptomban voltak a felügyelők felügyelői és a felügyelők felügyelőinek felügyelői. Így jöttek létre a piramisok...

Sosem hitt – tehát sosem kételkedett.

Fölösleges ember élete csak kerülőút a halál felé.

Azt hiszem, jól érezném magam a farkasok között. Talán felfalnak, de legalább nem pletykáznak.

Hogy nem látok tovább az orromnál? Hisz elég hosszú orrom van!

Vén hal emlékezik: egykor én is repülőhal voltam.

Öregségére nyugalmat kívántak neki — hogy nyugtunk legyen tőle.

Túl öreg vagyok, mondják rám a kisdedek. Ez igaz, pelenkát már nem piszkítok.

Ő kisajátíthatatlan – nem úgy az érdemei.

Tekintélyét tévedéseinek bátor hangoztatásával alapozta meg.

Ne hivatkozz, te lump, apád munkáskezére. Bepiszkítanád!

Apjának tenyere érdes. Fiának már csak az ülepe.

Gondoljuk meg jól, milyen múltat adunk utódainknak.

Bolhát keresni a történelem hálóingében – némely történésznek ez az egyetlen célkitűzése.

Bárhol érinted meg a történelem testét, folyik belőle a vér.

A múlt úgy ragad ránk, mint tojáshéj a kiscsibére.

Élni e planétán és nem gyorsítani meg a forgását egy másodperccel sem – szegénységi bizonyítvány!

Tudomásul veszi, hogy a Föld gömbölyű, jóllehet az ő ízléséhez képest túlságosan az. Azt is elfogadja, hogy forog, de véleménye szerint túlságosan gyorsan. Azt is hallotta, hogy emberek járnak a világűrben. De – kérdezi – nem fenyeget ott a túlnépesedés?

Szeretjük csillagunkat – ám higgyék csak a dőrék, hogy a színes lampionok szebbek.

Elég egy lépést tennem – suttogta titokzatosan –, s máris közelebb kerültem a végtelenhez.

Minden dicséret legalább 50 százaléka öndicséret.

A világ abszurd, de nem a hozzájárulásunk nélkül.

Kappan kakast tanít erkölcsre.

Triád: organizáció, reorganizáció, dezorganizáció.

A sokoldalú mint kétarcú kezdte.

A képmását tegyétek bélyegzőre.

A despota nevetséges. Ezért nem érti a tréfát.

Pilátus legalább mosta a kezét.

A tudás réséin átfúj a sarlatánság szele.

A ledöntött oszlopok alatt vígan hemzsegnek a férgek.

Játékpisztolyt sem adnék a kezükbe, nem hogy atombombát.

Meglepő, ha egy bordélygazda a prostitúcióra panaszkodik.

A kényszerzubbonyban végül teljesen szabadnak érezte magát, és boldogan jódlizni kezdett.

Hatalom – mint a túlérett cseresznye. Oly édes. S oly rothadt.

A jog iránytűjével nemegyszer csupán a hatalom égtájait sikerül betájolnia az embernek.

És mégis mozog, hirdeti Galilei elvtárs. Ámde közös erővel bebizonyították neki, hogy mégsem mozog.

A költő öngyilkossága jeladás is lehetne egy kormányválsághoz, mely új választások azonnali kiírását teszi szükségessé.

Barátomnak tartja magát, pedig még csak nem is ellenségem.

A vitához társ kell. A butaság öntermékenyítéssel szaporodik.

Idézet– tekintély pilulaformában.

Amikor beszélt – hazudott; amikor hallgatott – elhallgatott valamit.

Dühös volt, mert nem értette meg. Most még dühösebb, mert megértette.

Több lenne az önkritika, ha megtapsolnák, mint a sztriptízt.

„Ne sértsék meg alkalmazottainkat a borralalóval!” Az első két betűt áthúzta valaki.

Hálás páciens – hálátlan halott.

Az arckép megszólalásig hű. Hál' isten, nem beszél!

Nem ártanak a bogárnak sem, mormolta baltáját élesítve.

A bikaviadalt lehet nézni a bika szempontjából is.

A kiránduló az az ember, aki a természetben szemétből emel emlékművet.

Amint a természet észrevette ezeket a kirándulókat, megszervezte, hogy essen az eső és ereszkedjen le a kőd.

Visszafelé is célt érsz – elvégre a föld gömbölyű!

Legyen világosság! – mondta az Úr. Azóta az ő nevében terjesztik a sötétséget.

A diktátor hálószekrényén Machiavelli – az ágy alatt hímzett papucs.

A fajgyűlölő öngazolása: Még hogy ők is emberek?! ...akkor én nem akarok ember lenni. ...akkor inkább állat vagyok. S valóban AZ!

A kannibál nem antiszemita. Egyszerűen csak emberevő.

Az öngyilkosjelölteket megkíméltem a fáradságtól – vallotta egy tömeggyilkos.

A bizottság egy öngyilkosjelölt kérelmét tárgyalja.

Azt, hogy hány megváltó élt közöttünk, csak azután tudjuk meg, miután keresztre feszítették őket?

Aki felgyújtotta Rómát, vagy aki elfojtotta a lángész tüzét – melyikük volt a nagyobb lator?

A fehér foltok a térképen az utazókat izgatják, az életrajzokban – a kérdéseket.

A kvantumelmélet helyességéről nem a többség döntött.

Már szinte láthatatlan. Olyan magasba emelték.

Az ember tragédiája: tegnap lemászott a fáról, melyre ma felakasztották.

Inkább gyalog a helyes úton, mint Volgával² a tévúton.

Idővel sok nagyság forgalmi akadállyá válik, mint Indiában a szent tehének.

A természet nem ismeri a diszharmoniót; az ember révén került oda.

Ahol a gyanú egyet jelent a vádirattal, a vádirat pedig az ítélettel, ott üvölt a bíró, és hallgat az igazság.

Kéz kezet mosott – a törülközőt az államvédelmi hatóság biztosította.

A lincseléssel valaha az emberek a marhatolvajokat büntették. Ma szövetkeztek a marhák és a tolvajok, hogy ítéletet mondjanak az emberek fölött.

A főpapok hosszan mérlegelték: először a vádemelés, s azután a keresztre feszítés, vagy fordítva?

Csendes amerikai: rágógumival tömte be a száját.

2 Volga: szovjet gépjármű-típus – az 1960-as években főleg az állami hivatalok és hatóságok használták Csehszlovákiában.

Az igazság és a hazugság egymás ikertestvérei – kettőjük közül ez utóbbi a hangosabb.

Igazság, ó, igazság, érted képes vagyok mindenre – hazudni is!

Két féligazság nem tesz ki egy igazságot.

Ez biztos, sőt már-már valószínű – jelentette ki Óvatos úr.

Mindent bevallott – s ez gyanússá tette.

A hosszú ideig akadozó húsellátás következtében a vegetáriánusoké lett az uralkodó párt.

A kutyaugatás nem zavarja – amíg valaki másra ugatnak.

A kiskutyákat nem támadják meg a nagy kutyák. Persze – kutyákl!

Vannak kutyák és emberek, akik maguk jelentkeznek szájkosárért.

Mit vétett az üleped, hogy éppen te ülsz rajta?

Elég a vályút elkészítened – az ökrök maguktól jönnek.

Miért van olyan groteszk alakja az ember fülének? Deformálta szomszédainak évezredes lármázása.

Ki írja meg végre az altest lélektanát?

Két számítógép szerelmének gyümölcse a kiségerszeregy?

A bacilushordozók kultúregyesületet létesítettek.

Műtét közben a beteg hasában felejtette a szemüvegét – a vakbele helyén.

A látóhatár egyre távolabb kerül attól, aki az ellenkező irányba tart.

Nem élhetünk illúziókból. Nélkülük sem.

Meggyőzte az ördögöt a pokolban, hogy takarékoskodjon a hőenergiával.

Egymagában sakkozott, felajánlotta magának a döntetlent, elutasította, s a végén még vesztett is.

Csendes bolond a sakkozó – míg közbe nem szól a kibic. Azután már dühöngő örült.

Mindenki a betegségről beszélt. Csak egyikük hallgatott szégyenlősen – valószínűleg egészséges volt.

Orvoshoz kell mennem. Most hol volt? Orvosnál.

A haldoklónak mosoly az ajkán – a Halál, úgy látszik, vicceket mesélt neki.

Az utolsó szavai ezek voltak: Majd meglátjuk!

A családi tűzhelytől a családi sírba – az ördög tudja, mi van a kettő közt!

Hosszú szertartás, kurta gyász.

Bölcs számára a halála – csak átszállás egy másik autóbuszba.

Nem diadalkapun léptünk be e világba. S távozni is távozhatunk nélküle.

Nagy emberek arcképén megvető mosoly: ismerték kortársaikat.

Meghívás nélkül ne jöjj világra. És távozz – felszólítás nélkül.

Digital emotions, digitális grafika, 2014

